

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۰

پاسخنامه

پایه :	۴	موضوع :	فقه ۱
تاریخ :	۹۰/۳/۱۹	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: شرح لمعه، از کتاب الصلاة، ثمَّ يجب القيام تا اول کتاب الصوم

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. ولو فعل الزيادة في الأذان بنيّة أنّها منه ب ۱/۱۹۲
 - أ. لا يَأْتُم في اعتقاده ولكن يبطل الأذان
 - ب. أثم في اعتقاده ولا يبطل الأذان ■
 - ج. لا يَأْتُم في اعتقاده ولا يبطل الأذان
 - د. أثم في اعتقاده ويبطل الأذان
۲. قرائت «سور عزائم» در نماز چه حکمی دارد؟ د ۱/۲۱۰
 - أ. تحرم في الفريضة والنافلة
 - ب. لا تحرم في الفريضة والنافلة
 - ج. تحرم في النافلة دون الفريضة
 - د. تحرم في الفريضة دون النافلة ■
۳. به نظر شهید ثانی (ره) کدام گزینه از شرایط امام جماعت نیست؟ ب ۳۱۶
 - أ. طهارة مولد الإمام
 - ب. عدم المخالفة في الفروع ■
 - ج. ترك مساوئ العادات وما ينفرد عنه من المباحات
 - د. عدم ارتكاب ما يؤذن بخسّة النفس ودنائة الهمة
۴. کدام گزینه از موارد استحباب زکات نیست؟ د ۱/۳۳۳-۴
 - أ. ما تنبت الأرض من المكيل والموزون
 - ب. مال التجارة
 - ج. إناث الخيل السائمة
 - د. الرقيق والبعال والحمير ■

تشریحی:

- * يجب في الصلوة قراءة الحمد وسورة كاملة إلا مع الضرورة هذا في الركعتين الأولتين ويُجزى في غيرهما الحمد وحدها أو التسبيح أربعاً أو تسعاً أو عشراً أو إثني عشر والحمد أولى. ۱/۲۰۴-۵
۱. عبارت را به طور کامل توضیح دهید.
- در نماز بیشتر از دو رکعتی: * مصلی اضطراری ندارد: أ. در دو رکعت اول: فقط حمد و سوره کامل می خواند. ب. در رکعت های دیگر: ۱. یا حمد فقط؛ ۲. یا تسبیحات اربعه یک بار؛ ۳. تسبیحات اربعه سه بار با حذف تکبیرات؛ ۴. تسبیحات اربع سه بار با حذف دو تکبیر اول و دوم. ۵. تسبیحات اربع سه بار بدون حذف.
- * مصلی مضطراًست: در دو رکعت اول فقط حمد می خواند.
- * ويحرم السفر بعد الزوال على المكلف بالجمعة اختياريًا لتفويته الواجب وإن أمكنه إقامتها في طريقه؛ لأن تجويزه على تقديره دوريٌّ. ۱/۲۴۷
۲. ضمن توضیح عبارت، وجه لزوم دور را بیان نمایید.
- توضیح: بعد از زوال روز جمعه، بر کسی که مکلف به نماز جمعه است سفر اختیاری حرام است؛ چون این سفر مقدمه تفویت واجب است. وجه لزوم دور: در صورتی سفر جائز است که امکان اقامه نماز جمعه باشد و در سفر جائز، نماز قصر می شود و در نماز قصر، نماز جمعه ساقط می شود.

- * من تروك الصلوة: التأمین إلاّ تقيّةً وتبطل الصلوة بفعله لغيرها للنهي عنه في الأخبار ... ولا تبطل بتركه في موضع التقيّة لأنّه خارج عنها والإبطال في الفعل مع كونه كذلك لاشتماله على الكلام المنهيّ عنه. ۱/۲۳۱-۲
۳. با توجه به عبارت: أ. نهی از تأمین چگونگی بر بطلان نماز دلالت می‌کند؟ ب. چه تفاوتی بین «ترك تأمین بر خلاف تقيّه» و «فعل تأمین بر خلاف تقيّه» وجود دارد؟
- أ. چون نهی در عبادات مستلزم فساد است. ب. چون ترك تأمین، عدم است و عدم ساختار نماز را نمی‌شکند و نماز را مشتمل بر فعل حرام نمی‌کند بر خلاف فعل که وجود است و نماز را مشتمل بر کلام حرام می‌کند لذا در دوّمی چون نماز مشتمل بر حرام است باطل می‌شود برخلاف اولی.
- * وتُقضى هذه الصلاة مع الفوات وجوباً مع تعمّد الترك أو نسيانه بعد العلم بالسبب مطلقاً ومع استيعاب الاحتراق للقرص أجمع مطلقاً سواء علم به أم لم يعلم حتى خرج الوقت. ۱/۲۵۶
۴. با توجه به متن، اگر نماز آیات در وقتش فوت شود، در چند صورت قضای آن واجب است؟
- در دو صورت: ۱. اینکه در حال گرفتگی خورشید یا ماه آگاهی از آن داشته باشد، چه همه قرص گرفته باشد یا بعض آن، عمداً نماز را ترك کند و یا فراموش کند؛ ۲. اینکه همه قرص گرفته باشد، چه اینکه آگاه از آن بوده و عمداً ترك کند و یا بعد از باز شدن قرص از آن آگاه شود.
- * لو غلب على ظنّه بعد التروى أحد طرفى ما شكّ فيه بنى عليه. ۲۷۴/۱
۵. ضمن توضیح فرع فوق، مقصود از «تروى» و «بنى عليه» را بیان کنید.
- اگر بر ظنّ مصلی بعد از شكّ یکی از دو طرف مشکوک غلبه پیدا کرد، بنا را بر همان طرف غالب بگذارد.
- مقصود از «تروى»: شكّ اولی. مقصود از «بنى عليه»: فرضه واقعاً والتزام حکمه من صحّة وطلان وزیاده و نقصان.
- * ويعدل إلى الفريضة السابقة لو شرع في قضاء اللاحقة ناسياً مع إمكانه. ۱/۲۹۲
۶. أ. قيد «مع إمكانه» اشاره به چه مطلبی دارد؟ ب. مراد از «عدول» چیست؟
- أ. قيد «مع إمكانه»: بأن لا يزيد عدد ما فعل عن عدد السابقة أو تجاوزه ولما يركع في الزائدة.
- ب. مراد از «عدول»: أن ينوي بقلبه تحويل هذه الصلوة إلى السابقة متقرباً.
۷. کیفیت صلوة «ذات الرقاع» در نماز خوف را توضیح دهید. ۱/۳۰۲
- هي أن يصلى الإمام بفرقة ركعة ثمّ يتّومون ركعة أخرى مخففةً ويسلمون وبأخذون موقف الفرقة المقاتلة ثمّ يأتي الفرقة الأخرى أو الإمام في قراءة الثانية فيصلّى بهم ركعة إلى أن يرفعوا من سجود الثانية فينفردون ويتّومون صلاتهم ثمّ ينتظرهم الإمام حتى يتّوموا ويسلم بهم.
- * فلو عرض قصد المعصية في أثناءه انقطع الترخص حينئذ وبالعكس ويشترط حينئذ كون الباقي مسافة ولو بالعود لا بضمّ باقي الذهاب اليه. ۱/۳۱۱
۸. با توجه به متن، اگر مسافر در اثنای سفر، از قصد معصیت برگردد، در چه صورتی باید نمازش را به قصر بخواند؟ توضیح دهید.
- در صورتی که باقیمانده راه به مقدار مسافت شرعی باشد اگر چه با ضمیمه کردن مقداری که بر می‌گردد، پس از جایی که از قصد معصیت بر می‌گردد، در صورتی که باقی مانده راه او یا با انضمام برگشت هشت فرسخ باشد، نمازش قصر می‌شود و مقداری را که با قصد معصیت آمده، نباید جزء مسافت حساب کند.
- * لا يقدم دفع الزكاة على وقت الوجوب إلاّ قرضاً فيحسب بالنية عند الوجوب بشرط بقاء القابض على الصفة فلو خرج عنها ولو باستغنائها بنمائها أخرجت على غيره.
۹. ضمن توضیح عبارت، مقصود از «وقت الوجوب» و «الصفة» را بیان نمایید. ۳۴۷
- تقديم دفع زكات بر وقت وجوب صحيح نیست مگر اینکه از باب قرض باشد و در وقت وجوب، آن قرض در نیت قارض، به زكات تبدیل شود البته به شرطی که در حين نیت وجوب، قابض زكات، شرط زكات‌گیری را داشته باشد وگرنه آن مال به قرض داده شده به نیت زكات، به شخص دیگری داده می‌شود.
- وقت الوجوب: وقت اخراج زكات یا وقت وجوب زكات. الصفة: استحقاق.